

Familieleden gezocht? Op naar de DNA-databank

Vlaams afstammingscentrum is reactie op probleem van gedwongen adopties

Minister van Welzijn Jo Vandeurzen (CD&V) kreeg de aanbevelingen overhandigd. ©rv

Wie met vragen zit rond zijn afstamming moet straks kunnen aankloppen bij een Vlaams afstammingscentrum. Dat bepleit het expertenpanel dat de afgelopen maanden het probleem van de gedwongen adopties uitploos. In het centrum willen ze een DNA-databank ondergebracht zien, zodat meer matchings van familieleden mogelijk worden.

Het expertenpanel schuift als belangrijkste piste een onafhankelijke dienst naar voren die geboorteparenten en geadopteerden in hun zoektocht helpt

Negentien aanbevelingen tot erkenning, heling en herstel. Dat is wat minister van Welzijn Jo Vandeurzen (CD&V) gistermiddag in zijn kabinet overhandigd kreeg. De bundel is afkomstig van het panel van experts dat hijzelf eind vorig jaar oprichtte. Dat gebeurde nadat steeds meer vrouwen publiekelijk getuigden over hoe ze, tussen de jaren 50 en 80, bij ongeplande zwangerschappen gedwongen werden om hun pasgeborene af te staan voor adoptie.

Om aan de slachtoffers van de gedwongen adopties tegemoet te komen, vroeg Vandeurzen een aantal onafhankelijke personen als adoptieambtenaar Ariane Van den Berghe, kinderrechtencommissaris Bruno Vanobbergen en emeritus geneticus Jean-Jacques Cassiman om de problematiek te onderzoeken en om met adviezen te komen.

Het panel schuift daarop als belangrijkste piste naar voren: een onafhankelijke dienst die geboorteparenten en geadopteerden in hun zoektocht helpt. "Die dienst maakt in het beste geval deel uit van een nog op te richten, groter afstammingscentrum, waarin ook andere vragen gerelateerd aan

afstamming opgenomen kunnen worden", zo zegt het eindrapport. De problematiek rond afstamming reikt volgens de experts verder dan die van de gedwongen adopties. Ze verwijzen naar recente ontwikkelingen als anoniem donorschap en draagmoederschap.

Nederland gidsland

In het afstammingscentrum zou een DNA-databank een belangrijke rol spelen. Zeker voor de gevallen waarin er geen of een onbetrouwbare geboorteakte is. Ook voor de afstammingsvragen van donorkinderen kan ze soelaas bieden, geloven de experts. Ze verwijzen daarvoor expliciet naar onze noorderburen.

Nederland werkt al sinds 2010 met een zogenaamde KID-databank. Die maakt gebruik van anonieme stalen, die vrijwillig door donoren en kinderen worden afgestaan. "Elk staal krijgt in een ziekenhuis na analyse een unieke code. Pas als er een match is met een andere code worden wij weer ingeroepen, zodat we de namen bij elkaar kunnen leggen", legt Hans Van Hoof, beleidsmedewerker bij Fiom uit. Fiom geldt al bijna honderd jaar als de specialist in Nederland op vlak van ongewenste zwangerschappen en afstammingsvragen.

De Nederlandse databank is enkel bedoeld voor de naar schatting 40.000 tot 45.000 donorkinderen die voor 1 juni 2004 via kunstmatige inseminatie met anoniem donorzaad verwekt zijn. "Over de spermadonor waren er voor die tijd amper gegevens beschikbaar, waardoor ze niet weten van wie ze afstammen", aldus Van Hoof.

Bijna 900 mensen hebben zich sinds de oprichting van de databank gemeld, en dat leidde volgens Van Hoof tot een honderdtal matchings, ofwel tussen ouders en kinderen, ofwel tussen halfzussen en halfbroers. "Soms werd er enkel informatie uitgewisseld, maar meestal volgde er een ontmoeting." Bij Fiom spreken ze van een succes, want weinig donorkinderen zijn er op de hoogte van hun situatie. "De mensen die zich bij ons inschrijven moeten ook 150 tot 250 euro betalen. Onterecht vinden we. De overheid zou hierin moeten tussenkomen."

Perverse effecten

Experten vinden dat er ook excuses van het Vlaams Parlement moeten komen, "omdat het zo laat gereageerd heeft"

Minister Vandeurzen gaf gisteren aan oren te hebben naar een DNA-databank. Hij benadrukte wel dat die juridisch en psychosociaal vlak goed bediscussieerd moet worden, zodat bijvoorbeeld de anonimiteit gegarandeerd kan worden en de verwachtingspatronen op elkaar afgestemd kunnen worden. "Zoniet riskeren we perverse effecten."

De politicus gaf aan dat dit eerst op Vlaams en op federaal niveau besproken moet worden. Het afstammingsprobleem stopt immers niet aan de regiogrenzen. De experts zelf zien hier het liefst het federaal agentschap voor geneesmiddelen en gezondheidsproducten (FAGG) ingeschakeld worden.

Behalve een centrum en een databank vinden ze dat er ook excuses van het Vlaams Parlement moeten komen, "omdat het zo laat gereageerd heeft". Andere aanbevelingen hadden betrekking op onder meer de regelgeving rond binnenlandse adopties en anoniem en discreet bevallen.